

4. Про прокуратуру: проект Закону України від 25 грудня 2015 року (прийнятий у I-му читанні) // www.rada.gov.ua.

5. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996 р. №9 // Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах, (3-є вид., змін. і доп. - К.: Видавничий дім «Скіф», 2008. - С. 201-207.

6. Науково-практичний коментар Кримінального Кодексу України / за заг. редакцією О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. - К.: Юрінком Інтер, 2015. - і063 с.

Яворська О.О., аспірант кафедри
адміністративного права і процесу
Міжнародного університету
«Україна»

СПІВВІДНОШЕННЯ ЗАПОБІЖНОЇ ТА БЕЗПЕКОВОЇ ФУНКЦІЙ КРИМІНАЛЬНОГО ПОКАРАННЯ

У ст. 50 КК мова ведеться й про мету покарання, основні елементи якої визначені у ч. 2 цієї правової норми, а саме: 1) кара; 2) виправлення засуджених; 3) запобігання вчиненню злочинів засудженими; 4) запобігання вчиненню злочинів іншими особами.

Враховуючи, що на законодавчому рівні не визначені функції покарання, та виходячи із його змісту та мети, що закріплені в ст. 50 КК України, можна вивести наступні функції покарання.

1. Кара як відплата засудженому за вчинений злочин.

Як у зв'язку з цим вірно зауважили ряд науковці, застосовуючи покарання, суд має на меті покарати винного, що необхідно для захисту суспільства і для задоволення почуття обурення і справедливості потерпілого, його близьких та суспільства в цілому. При цьому кара як органічна властивість (ознака) покарання знаходить своє вираження не тільки в його застосуванні, а й у відповідній нормі Загальної частини КК, де описані його характерні ознаки, а також у санкції статті Особливої частини КК, у якій передбачений конкретний вид (види) покарань [1, с. 202-203].

2. Виправлення засудженого.

Відповідно до вимог ч. 1 ст. 6 КВК України, виправлення засудженого - це процес позитивних змін, які відбуваються в його особистості та створюють у нього готовність до самокерованої право слухняної поведінки [2].

3 Запобігання вчиненню злочинів конкретно взятим засудженим (так звана спеціальна превенція - від лат. *praeventio* - запобігання злочину [3, с. 462]).

В науці під запобіганням злочинам розуміють таку соціальну політику держави, що спрямована на подолання криміногенно небезпечних протиріч у суспільних відносинах з метою їх позитивного вирішення і поступового витиснення (загально соціальне запобігання), а також спеціальна випереджувальна практика протидії формуванню і реалізації на різних стадіях злочинних проявів (спеціально-кримінологічне запобігання) [4, с. 16].

4. Забезпечення вчиненню злочинів з боку інших осіб (так звана загальна превенція).

Досягнення цієї мети (реалізація функцій) забезпечується самим оприлюдненням законів, санкції яких попереджають про обов'язковість засудження і призначення покарання щодо кожного, хто порушить ці закони засудженням винного, призначенням покарання та його виконанням. Частіше це відлякує, застерігає схильних до вчинення злочинів. Страх покарання, погроза його неминучості стримують багатьох із них від вчинення злочину. Причому, як вірно зробили висновок з цього приводу ряд науковців, більшою мірою такий вплив здійснює невідворотність покарання, а не його суворість [1, с. 204].

5. Запобігання тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню із засудженими.

Зазначена функція визначена в ч. 1 ст. 1 КВК України «Мета і завдання кримінально-виконавчого законодавства України», а також в інших нормативно-правових актах (ст. 28 Конституції України, ч. 3 ст. 50 КК та в міжнародно-правових актах [5, с. 167-207]).

Загальний підхід з цього питання законодавець сформулював у ч. 1 ст.28 Конституції України, а саме: ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижують його гідність, поводженню чи покаранню [6].

6. Забезпечення безпеки засуджених, персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України та інших осіб.

Ця функція, у першу чергу, визначена у ст. 3 Конституції України та в ч. 1 ст. 1 КК, а також в ч. 1 ст. 1 та ч. 1 ст. 104 КВК України. Зокрема, в ч. 1 ст. 1 КК зазначено, що КК України має завдання правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина та інших об'єктів кримінально-правової охорони.

Однією з найвищих соціальних цінностей, що визначені в ч. 1 ст. 3 Конституції України, є безпека людини.

Вищезазначене свідчить про те, що безпекові елементи є характерними для всіх без винятку функцій кримінального покарання, а в цілому безпекова функція є визначальною у змісті покарання.

Список використаної джерел

1. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.]; за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. - [5-те вид., допов.]. - Х.: Право, 2013. - Т. 1: Загальна частина. - 2013. - 376 с.

2. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11 липня 2003 року //Відомості Верховної Ради України - 2004. - №3-4. - Ст. 21.

3. Булыко А. Н. Большой словарь иностранных слов: 35 тыс. слов / Булыко А. Н. - [3-е изд., испр. и перераб.]. - М.: Мартин, 2010. - 704 с.

4. Запобігання злочинності (теорія і практика): навч. посіб. / Голіна В.В. - Х.: Нац. юрид. акад. України, 2011. - 120 с.

5. Кримінально-виконавче право України. Загальна та Особлива частини: підручник / О.М. Литвинов, А.Х. Степанюк, І.С. Яковець та ін.; за заг. ред. д.ю.н., проф. О.М. Литвинова та д.ю.н., проф. А.Х. Степанюка. - К.: ВД «Дакор», 2015. - 632 с.

6. Конституція України: із змінами. - Х.: Право, 2012. - 64 с.